

ספרות עברית וכללית על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון: שירה (שירת ימי הביניים, שירת המחצית הראשונה של המאה ה-20, שירת ביאליק, שיר שלא נלמד)
פרק שני: סיפור קצר
פרק שלישי: דרמה
פרק רביעי: רומאן ונובלה
- הפרק הראשון (שירה – 32 נקודות) הוא **חובה**.
משלושת הפרקים השני, השלישי והרביעי יש לבחור בשני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק – 34 נקודות).
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימת יצירות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
(2) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.
(3) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
(4) שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כ**פטיטה** (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון – שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה־20)

שים לב: פרק זה הוא חובה. ענה על שתיים מן השאלות 1-9:
על שאלה אחת משירת ימי הביניים או על שאלה אחת משירת המחצית הראשונה של המאה ה־20 (שאלות 1-7), ועל שאלה אחת משירת ביאליק או שיר שלא נלמד (שאלות 8-9) (לכל שאלה – 16 נקודות).

שירת ימי הביניים

1. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

לְבִי בְּמִזְרַח / יהודה הלוי

לְבִי בְּמִזְרַח וְאַנְכִי בְּסוֹף מַעְרָב – / אֵיךְ אֶטְעֶמָה אֶת אֲשֶׁר אֶכֶל וְאֵיךְ יַעֲרֵב?
אֵיכָה אֲשַׁלֵּם נְדָרַי וְאַסְרֵי, בְּעוֹד / צִיּוֹן בְּחֶבֶל אֲדוֹם וְאֲנִי בְּכַבֵּל עֲרָב?
יִקַּל בְּעֵינַי עֹזב כָּל טוֹב סִפְרָד, כְּמוֹ / יִקַּר בְּעֵינַי רְאוֹת עֲפָרוֹת דְּבִיר נַחְרָב!

פרש את ההכרזה של המשורר בבית האחרון בשיר. בתשובתך כתוב גם על התרומה של הצימוד להבנת המשמעות של הכרזה זו.
הסבר את הקשר בין הכרזה זו ובין השאלות בבתים שלפניה, והדגם את דבריך.

/המשך בעמוד 3/

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרינו.

יפה נוף / יהודה הלוי

יִפֶּה נוֹף, מְשׁוֹשׁ תִּבְל, קִרְיָה לְמִלְךָ רֵב, / לְךָ נִכְסְפָה נִפְשִׁי מִפְּאַתִּי מְעָרֵב!
הַמּוֹן רַחֲמֵי נִכְמַר כִּי אֲזַכְרָה קֶדֶם, / כְּבוֹדְךָ אֲשֶׁר גָּלָה וְנוֹף אֲשֶׁר תָּרַב.
וּמִי יִתְּנֵי עַל כְּנֹפֵי נְשָׂרִים, עַד / אֲרוּהָ בְּדַמְעָתִי עֲפָרְךָ וַיִּתְעָרֵב!
דְּרִשְׁתִּיךָ, וְאִם מְלִכְךָ אֵין בְּךָ וְאִם בְּמִקּוֹם / צָרִי גִלְעָדָךְ – נָחַשׁ שָׂרְךָ וְגַם עֲקָרֵב.
הֲלֹא אֶת אֲבִנֶיךָ אַחֲזִינָּה וְאֲשַׁקֵּם / וְטַעַם רִגְבִּיךָ לִפִּי מִדְּבַשׁ יַעֲרֵב!

שיר זה מציג את הניגוד בין המצב של ציון בהווה ובין המצב שלה בעבר.

תאר והסבר באילו אמצעים נבנה ניגוד זה בשיר.

כיצד המשורר מבקש לגשר על ניגוד זה? הסבר והדגם את דבריך.

3. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרינו.

הבא מבול / יהודה הלוי

הֲבָא מִבּוּל וְשֵׁם תִּבְל תִּרְכָה? / וְאֵין לִרְאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ תִּרְכָה,
וְאֵין אָדָם וְאֵין חַיָּה וְאֵין עוֹף – / הִסֵּף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מֵעֲצָבָה?
וּבִרְאוֹת הַר וְשׁוֹחָה לִי מְנוּחָה, / וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרָבָה.
וְאֲשֻׁנִיחַ לְכָל עֶבֶר – וְאֵין כָּל, / אֲבָל מִיָּם וְשָׁמַיִם וְתִבָּה,
5 וְלִוְיָתָן בְּהִרְתִּיחוֹ מְצוּלָה, / וְאֲחֻשֵׁב כִּי תְהוֹם יִחְשַׁב לְשִׁיבָה.
וְלֵב הַיָּם יִכְחַשׁ בְּאַנְיָה, / כְּאֵלּוּ הָיָא בְּיַד הַיָּם גִּנְבָה!
וְיָם יִזְעַף – וְנִפְשִׁי תַעֲלֹז, כִּי / אֵלֵי מִקְדָּשׁ אֵלֶּיךָ קִרְבָּה.

תאר את חוויית המסע של המשורר ביים, והסבר כיצד היא מעוצבת בשיר זה.

שירת המחצית הראשונה של המאה ה־20

שירי רחל

4. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

רק על עצמי / רחל

רק על עצמי לספר ידעתי.
צר עולמי כעולם נמלה,
גם משאי עמסתי כמוה,
רב וכבד מכתפי הדלה.

גם את דרכי — כדרכה אל צמרת —
דרך מכאוב ודרך עמל,
יד ענקים זדונה ובוטחת,
יד מתפדחת שמה לאל.

כל ארחותי הליו והדמיע
פחד טמיר מיד ענקים.
למה קראתם לי, חופי הפלא?
למה כזבתם, אורות רחוקים?

באמצעות תיאור המרחב הפיזי המשוררת מבטאת את מצבה בעולם.

הסבר והדגם קביעה זו.

5. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה / רחל

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה, מִבְּט אֶחָד מֵהִיר,
קִטְעֵי נִיבִים סְתוּמִים — זֶה דִּי...
וְשׁוֹב הַצִּיף הַכֵּל, וְשׁוֹב הַכֵּל הַסְּעִיר
מִשְׁבֵּר הָאֲשֵׁר וְהַדְּנִי.

אֶף סֶכֶר שְׂכָחָה — בְּנִיתִי לִי מִגֵּן —
הִנֵּה הִיא כְּלֵא הִיא.
וְעַל בְּרָכִי אֶכְרַע עַל שְׁפַת אָגַם סוֹאֵן
לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ לְרִנָּה!

תאר את תמונת הסיום בשיר, והסבר את הקשר בינה ובין התהליך הרגשי שהמשוררת חווה.

6. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

בְּאֶחָד גִּלְגּוּלֵי/רַחַל

הִהְיִיתִי תִּיהַ בֵּין תִּיּוֹת הַשָּׂדֶה
בְּיָמִים רְחוֹקִים, בְּאֶחָד גִּלְגּוּלֵי?
וּמֵאֲזוּ לִי קִרְבַּת הָאָחוֹת לְחֵי
וְאֵימַת הָאָדָם הַרוֹדֶה?

אֶפְרַת הַנוֹצָה וְחֶסֶרֶת הַמָּגֵן
גִּלְגָּלֶה־פְּרַפְרָה בִּי נִשְׁמַת צְפוּר?
מִנְגִּינָה עֲגֻמוּמִית, אֶהֱבַת הַדְּרוֹר —
הֵן מִמֶּנָּה, מִמֶּנָּה שְׁתִּיָּהֵן.

וְאוּלַי בְּגִלְגּוּל הַרְחֹק־קָדוּם
הִיִּיתִי גְבַע־ל־עֲשָׂבִים יִרְקָרֵק?
וְלִכֵּן בְּאִמִּי־אֲדַמָּה אֲדַבֵּק,
וּמִנּוּחֵי בְּחִיקָה הַשְּׁחוּם.

באמצעות תיאור החי והצומח המשוררת מאפיינת את עולמה ואת אישיותה.
הסבר והדגם קביעה זו.

7. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

מיכל / רחל

ותאהב מיכל בת־שׂאול את־דוד — — ותבן
לו בלבה (ש"א י"ח, כ'; ש"ב ר', ט"ז)

מיכל, אָחות רְחוּקָה! לֹא נִפְק חוּט הַדּוֹרוֹת,
לֹא שְׁלֵטוּ בְּכַרְמֶךָ הַנוֹגֶה תְּרַלִּי הַזְּמַן,
עַל כְּתָנֶת מְשֻׁבָּךְ לֹא דָהוּ פְּטִי אֲרִגְמָן
וְאֶלְצוּל אֶצְעֵדוֹת וְהִבֵּךְ עוֹד הָאֵן תִּקְלֵט.

לֹא אַחַת רְאִיתִיךְ נֶצְכֶת לְיַד הָאֶשְׁנָב,
בְּעֵינֶיךָ הִיפָּה מְהוּלִים גְּאֹה וְרֵךְ;
מיכל, אָחות רְחוּקָה, אֲנִי עֲצוּבָה כְּמוֹךָ,
כְּמוֹךְ נְדוּנָתִי לְבוֹז לְאִשׁוֹר אֵהָב.

מה מייצגת דמותה של מיכל בת שאול בעיני המשוררת?
באילו דרכים המשוררת מקרבת את מיכל לעולמה? הסבר והדגם את דבריך.

שירת ביאליק

8. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

לבדי/ חיים נחמן ביאליק

כָּלֶם נָשָׂא הָרוּחַ, כָּלֶם סָחַף הָאוֹר,
שִׁירָה חֲדָשָׁה אֶת־בְּקָר חַיִּיהֶם הֲרַגְנִינָה;
וְאֲנִי, גּוֹזֵל רֶךְ, נִשְׁתַּכַּחְתִּי מִלֵּב
תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה.

בְּדָד, בְּדָד נִשְׁאַרְתִּי, וְהַשְּׂכִינָה אֶף־הִיא
כַּנֵּף יְמִינָה הַשְּׂבוּרָה עַל־רֵאשֵׁי הָרַעֲיָדָה.
יָדַע לְפִי אֶת־לְבָהּ: חָרַד חָרְדָה עָלַי,
עַל־בְּנָה, עַל־יְחִידָה.

כָּבֵר נִתְגַּרְשָׁה מְכַל־הַזְּרוּיֹת, רַק־עוֹד
פַּנַּת סֵתֵר שׁוֹמֵמָה וְקַטְנָה נִשְׁאַרָה –
בֵּית־הַמְדַרְשׁ – וְתַתְּכֶם בְּצַל, וְאֵהִי
עֲמָה יַחַד בְּצָרָה.

וּכְשֶׁכֶּלֶה לְבָבִי לְחֵלּוֹן, לְאוֹר,
וּכְשֶׁצָּר־לִי הַמָּקוֹם מִתַּחַת לְכַנְּפָה –
כְּבִשָׁה רֵאשָׁה בְּכַתְּפִי, וְדַמְעָתָה עַל־דֶּף
גְּמַרְתִּי נִטְפָה.

חָרַשׁ בְּכַתֵּה עָלַי וְתַתְּרַפֵּק עָלַי,
וּכְמוֹ שָׂכָה בְּכַנְּפָה הַשְּׂבוּרָה בְּעַדִּי:
„כָּלֶם נָשָׂא הָרוּחַ, כָּלֶם פָּרְחוּ לָהֶם,
וְאוֹתֵר לְבָדִי, לְבָדִי...”

וּכְעֵין סִיּוֹם שְׁל־קִינָה עֲתִיקָה מְאֹד,
וּכְעֵין תְּפִלָּה, בְּקִשָּׁה וְחֲרָדָה כְּאֶחָת,
שְׁמָעָה אֲזִנִּי בְּבִכָּה הַחֲרִישִׁית הַהִיא
וּבְדַמְעָה הַהִיא הַרוֹתַחַת –

מערכת היחסים בין המשורר לשכינה מבטאת את הקונפליקט הפנימי שלו.

הסבר והדגם קביעה זו.

בתשובתך כתוב גם על שתיים מדרכי העיצוב של קונפליקט זה בשיר.

שיר שלא נלמד

9. לפניך השיר "חדשות מדי שעה" מאת אדם זגייבסקי, קרא אותו וענה על השאלה שאחריו.

חדשות מדי שעה / אדם זגייבסקי

תרגום: דוד וינפלד

הִרְדִּי מִשְׁדֵּר חֲדָשׁוֹת מְדֵי שְׁעָה.
הַקְרִינִים יוֹדְעִים הַכֹּל; לֹא יִתְבַּן,
כְּמִדְּמָה, שְׂפָל שְׁעָה וְשְׁעָה
תִּהְרֹג, תִּגְנֹב, תִּרְמָה. וְאֵת-עַל-פִּי-בֵּן
כִּדּוּ הוּא, הַשְׁעוֹת, כְּמוֹ אֲרִיּוֹת, מוֹרְפוֹת
אֵת מְלֵאֵי הַחַיִּים. הַמְצִיאוֹת מוֹכִירָה
סוֹדֵר שְׂמִרְפָּקִיו מִשְׁשָׁפִים. מִי
שְׂמֵאֲזִין לְחֲדָשׁוֹת אֵינּוּ יוֹדֵעַ, כִּי
בְּקִרְבָּת מְקוֹם, בְּגִז הַרְטֹב מְגֻשָּׁם
מְטוֹל חֲתָלְתוֹל אָפֵר וּמְשֶׁתְּעִשְׂעַ,
נְאֻכָּ בְּגִבְעוֹלֵי עֵשֶׂב קָשִׁים.

מהי עמדתו של המשורר בנוגע להקשבה לשידורי החדשות "כל שעה ושעה"?
באילו דרכים הוא מבטא את עמדתו? הסבר והדגם את דבריך.
בתשובתך כתוב גם על תמונת הסיום של השיר.

פרק שני – סיפור קצר

אם בחרת בפרק זה, עליך לענות על שתיים מן השאלות 10-12 (לכל שאלה – 17 נקודות).

סיפורים מאת עגנון

10. האם הדמות המרכזית בסיפור מאת עגנון שלמדת היא מורכבת ורבת פנים או מתאפיינת בתכונה מרכזית אחת שמכתיבה את התנהגותה? נמק והדגם את דבריך.
בסס את תשובתך על התנהגות הדמות המרכזית בסיפור ועל היחסים שלה עם דמויות אחרות.

סיפורים עבריים ומתורגמים

(שים לב: בסיפורים עבריים אין לכתוב על סיפורי עגנון ולצ על הסיפור **אח קטן** מאת רונית מטלון)
11. לדברי הסופר עמוס עוז, פתיחת סיפור היא מעין חוזה בין הכותב לבין הקורא. הכותב מבטיח ולא תמיד מתכוון לקיים.
(עוז, ע' [1996]. מתחילים סיפור. ירושלים: כתר הוצאה לאור, עמ' 11)
אילו ציפיות או "הבטחות" מעוררת הפתיחה של סיפור קצר שלמדת? הסבר אילו פרטים בפתיחה מעוררים אותן.
האם ציפיות אלה מתממשות במהלך הסיפור או בסיומו? הסבר והדגם את דבריך.

אח קטן / רונית מטלון

12. עלילת הסיפור "אח קטן" נעה בין הווה לעבר.
הדגם כיצד הדבר בא לידי ביטוי בסיפור, והסבר את תרומתו לעיצוב דמותו של ניסו.

פרק שלישי – דרמה

אם בחרת בפרק זה, ענה על אחת מן השאלות 13-22 (34 נקודות).

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"; טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר",

"מקבת", "אותלו", רומיאו ויוליה

13. על פי המחזה שלמדת (מחזה מאת סופוקלס או מחזה מאת שקספיר), הצג והסבר שני מאפיינים של הטרגדיה הקלסית.

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

אנטיגונה

14. יש דמויות בטרגדיה הרואות באנטיגונה דמות פורעת חוק, ויש דמויות המעריכות את מעשיה.

א. הסבר והדגם קביעה זו. בסס את דבריך על שתיים מן הדמויות בטרגדיה (גם המקהלה

יכולה להיחשב לדמות). (20 נקודות)

ב. לדעתך, האם אנטיגונה היא פורעת חוק או אישה הראויה להערכה? הסבר והדגם את דבריך.

(14 נקודות)

אדיפוס המלך

15. "שלב ההיפוך" הוא השלב שבו הגיבור הטרגי מגיע לידיעה וגם מידרדר מהצלחה לכישלון.

תאר שלב זה בטרגדיה "אדיפוס המלך", והסבר את תרומתו לבניית המשמעות הטרגית של

המחזה.

טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", רומיאו ויוליה

המלט

16. אפיין את יחסיו של המלט עם נשים בטרגדיה, ובסס את דבריך על שתי סצנות.

הסבר מה יחסים אלה מלמדים על דמותו של המלט ועל מצבו הנפשי.

המלך ליר

17. לפניך קטע העוסק בטרגדיה "המלך ליר". קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.
בפתיחת המחזה מוצג גיבור העומד לעשות צעד גורלי: להוציא את עצמו במו ידיו מן ההקשר החברתי שבו הוא חי [...] הוא עומד לוותר על מלכות ממשית ולהותיר בידיו רק את התואר "מלך" [...].
(על פי פריי, נ' [1986]). המלך ליר: טרגדיה של בידור. בתוך ר' מזלי [עורכת],
המלך ליר ושקספיר: מבחר מאמרים [עמ' 86]. ירושלים: כתר)
מהו הצעד הגורלי בטרגדיה זו, ומה הן תוצאותיו? הסבר והדגם את דבריך.

מקבת

18. לפניך שני קטעים מן הטרגדיה ובהם דבריו של מקבת (בתרגום של מאיר ויזלטיר).
קטע (1) לקוח מראשית הטרגדיה וקטע (2) לקוח מאמצעה. קרא אותם, וענה על השאלה שאחריהם.

(1) מַחֲשַׁבְתִּי, שְׁכַּה יֵשׁ רִצַּח כְּהִזְיָה בְּלִבִּי,
מִזְעֻזְעַת בִּי אֶת כָּל הָאֲנוּשִׁי,
עַד שֶׁהִשְׁכַּל מִסֵּתֶתֶם מֵרַב סְבָרוֹת,
וְרַק הֵלֵא־קִיִּם יֵשׁ לוֹ קִיוִּם.
[...]

אם הגורל רוצה שאני אמלך,
אולי יד הגורל תכתיר אותי
בלי שאנקה אצבע.

(2) הִרְחַקְתִּי לֶכֶת בְּשְׁלוּלִית הַדָּם,
וְאִם אֶחָדֶל, יִקְשֶׁה עָלַי לְחֹזֵר

על פי קטעים אלה, הסבר את התפתחות דמותו של מקבת. בסס את דבריך על העלילה הטרגית.

אותלו

19. לפניך דבריו של אותלו (בתרגום של נתן אלתרמן) לפני התאבדותו. קרא אותם, וענה על השאלה שאחריו.

לו תִּסְפְּרוּ בִּי פֶּאֶשֶׁר הַיָּנִי:
לְבִלִי הַמְתִּק דָּבָר וּבְלִי בִקְשׁ רְעוּת.
עַל אִישׁ סִפְרוּ שְׁלֵא הַשְּׁכִיל אָהֵב,
אֵךְ רַב מְדֵי אָהֵב; אֲשֶׁר אֵלַי קִנְאָה
לֹא שָׁשׁ, אֵךְ בְּבוֹאָה – עַד נֶפֶשׁ בָּאָה;
אֲשֶׁר בְּמוֹ יָדוֹ, כְּפָרָא בּוֹר, הַשְּׁלִיךְ
פְּנִינָה, יִקְרָה מְכַל אוֹצְרוֹת הַשֵּׁבֶט;

בדברים אלה אותלו מעיד על התנהגותו. הדגם קביעה זו על פי שתיים מן הסצנות במחזה, והסבר כיצד מוצגת בהן דמותו של אותלו כגיבור טרגי.

רומיאו ויוליה

20. לפניך דבריו של לורנצו (בתרגום של רפאל אליעז) הנושא קינה על מות רומיאו ויוליה. קרא אותם, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריהם.

וְאִם אֲשֶׁם אָנִי כְּמִלּוֹא גִימָה
בְּפִרְעוֹנוֹת, שְׁנַתְרַגְּשָׁה עָלֵינוּ,
יִטַּל הַצְּדִק אֶת יָמֵי זְקוּנֵי
מַעַט לְפָנֵי זְמַנָּם, וַיְהִי שְׁלָל
בְּיַדֵּי הָאֲכֹזְרֵי שְׂבַחֲקִים.

- א. הסבר והדגם מדוע לורנצו מרגיש אשם במותם של רומיאו ויוליה. (14 נקודות)
 - ב. האם, לדעתך, לורנצו אשם? הסבר והדגם את דבריך.
- הבא מן המחזה סיבות נוספות להתפתחות הטרגית של העלילה. (20 נקודות)

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

21. במחזות מודרניים רבים בא לידי ביטוי הרצון של האדם לזכות באהבה ובהכרה של הסביבה. כיצד רצון זה בא לידי ביטוי במערכות היחסים במחזה המודרני שלמדת? האם רצון זה מתממש במחזה? הסבר והדגם את דבריך.
22. תאר שתי סצנות מרכזיות במחזה המודרני שלמדת. כיצד המתרחש בסצנות אלה מעצב את עולמן של הדמויות ואת בחירותיהן? הסבר והדגם את דבריך.

/המשך בעמוד 15/

פרק רביעי – רומאן ונובלה

אם בחרת בפרק זה, ענה על אחת מן השאלות 23-25 (34 נקודות).

ש"ם לב: על שאלות 23-24 תוכל לענות גם על פי אחד מן הרומאנים ברשימה שבשאלה 25.

23. חולשה – חוזק, ניכור – קרבה, גילוי – הסתרה, אפליה – שוויון וסובלנות.
בחר בשניים מצמדי ניגודים אלה, תאר כיצד הם באים לידי ביטוי ברומאן, והסבר את תרומתם לעיצוב הדמויות או לבניית היחסים ביניהן.

24. רומאנים רבים מתארים חוויות מכוננות המשנות את חייהן של הדמויות.
תאר שתי חוויות כאלה (שתי חוויות של דמות אחת או חוויה אחת של כל אחת משתי דמויות), וציין באיזה שלב בעלילת הרומאן הן מתרחשות.
הסבר את השפעתן של חוויות אלה על חי הנפש ועל נסיבות החיים של הדמויות.

25. **ש"ם לב:** על שאלה 25 תוכל לענות רק על פי אחד מן הרומאנים ברשימה שלפניך.
סיפור פשוט, עיר קסומה, ספר הדקדוק הפנימי, מר מאני, מקדמות, שירה, חיי נישואין, התגנבות יחידים, זיכרון דברים, והיום איננו כלה, החטא ועונשו, מאדאם בובארי, אנה קארנינה, המשפט, האמן ומרגריטה, אל המגדלור, בית בודנברוק, מאה שנים של בדידות, הקול והזעם, אור באוגוסט, הדבר

היקפו הרחב של הרומאן מאפשר לעסוק בשאלות של מוסר וחברה מנקודות מבט שונות.
הצג שאלה כזאת שהרומאן שלמדת עוסק בה. הסבר את נקודות המבט השונות שבאמצעותן שאלה זו נידונה ברומאן (למשל מצבים שונים, עימותים בין דמויות או עמדת המספר).

בהצלחה!